

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 3379/24
3.9.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Зорице Ђаковић, председника већа, др Драгице Попеску и Весне Дамјановић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., кога заступа адвокат Мирћа Попи из Вршца, улица Васка Попе бр. 12, против туженог Град Вршац, Вршац, Трг победе бр. 1, кога заступа Градско правобранилаштво Града Вршца, Трг победе бр. 1, ради накнаде штете, одлучујући о жалби туженог изјављеној против пресуде Основног суда у Вршцу П.бр.574/17 од 08.06.2018. године, у седници већа одржаној дана 03.09.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Основног суда у Вршцу П.бр.574/2017 од 08.06.2018. године у ставу два изреке тако што се **ОДБИЈА** тужбени захтев тужиоца АА из ..., улица ..., да се обавезе тужени Град Вршац да тужиоцу на име стицања без основа исплати износ од 51.757,20 динара са законском затезном каматом рачунајући је од 30.08.2017. године као дана подношења тужбе па до коначне исплате као неоснован.

ОДБИЈА СЕ жалба туженог као неоснована и **ПОТВРЂУЈЕ** решење садржано у ставу један изреке пресуде Основног суда у Вршцу П.бр.574/2017 од 08.06.2018. године.

УКИДА СЕ решење о трошковима поступка садржано у ставу четири изреке пресуде Основног суда у Вршцу П.бр.574/2017 од 08.06.2018. године и у овом делу спис **ВРАЋА** првостепеном суду на поновни поступак.

Образложење

Ставом један побијане пресуде одбијен је приговор апсолутне ненадлежности суда. Ставом два је делимично усвојен тужбени захтев тужиоца АА и обавезан тужени да тужиоцу на име стицања без основа исплати износ од 51.757,20 динара, са законском затезном каматом рачунајући од 30.08.2017. године, као дана подношења тужбе, па до

коначне исплате. Ставом три је одбијен тужбени захтев АА да се обавезе тужени Град Вршац да тужиоцу на име стицања без основа исплати разлику између досуђеног износа од 51.757,20 динара, до траженог износа од 407.337,09 динара, са законском затезном каматом рачунајући је од 30.08.2017. године, као дана подношења тужбе па до коначне исплате, а ставом четири је обавезан тужени да тужиоцу исплате трошкове овог поступка у износу од 44.048,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана пресуђења па до коначне исплате, све у року од 15 дана под претњом принудног извршења.

Против ове пресуде у односу на став један, два и четири изреке у благовременом року изјавио је жалбу тужени због свих законских разлога.

Испитујући правилност побијане пресуде и решења у смислу члана 386, а у вези члана 402 ЗПП, Апелациони суд је нашао да је жалба основана.

У овом поступку је донета одлука Апелационог суда у Београду Гж.бр.9513/18 од 10.09.2020. године, а којом је у ставу један одбијена као неоснована жалба туженог и пресуда Основног суда у Вршцу П.бр.574/17 од 08.06.2018. године потврђена у ставовима првом, другом и у делу става четвртог изреке којима је обавезан тужени да тужиоцу надокнади трошкове парничног поступка у износу од 44.048,00 динара, са затезном каматом почев од дана извршности пресуде па до исплате, ставом два пресуде је преиначено решење о трошковим у преосталом делу става четири изреке, тако што је одбијен захтев тужиоца за исплату затезне камате почев од дана пресуђења па до извршности пресуде као неоснован. Ставом три је укинута решење Основног суда у Вршцу П.бр.574/2017 под 15.08.2018. године, а ставом четири је одбијен захтев туженог за досуђење трошкова другостепеног поступка као неоснован.

Одлуком Уставног суда Уж.бр.10661/2020 од 11.04.2024. године је усвојена уставна жалба Града Вршца и утврђено да је пресудом Апелационог суда у Београду Гж.бр.9513/18 од 10.09.2020. године и пресудом Основног суда у Вршцу П.бр.574/17 од 08.06.2018. године подносиоцу уставне жалбе повређено право на правично суђење из члана 32 став 1 Устава Републике Србије, а ставом два поништена пресуда Апелационог суда у Београду Гж.бр.9513/18 од 10.09.2020. године и одређује да исти суд донесе нову одлуку о жалби подносиоца уставне жалбе изјављеној против пресуде Основног суда у Вршцу П.бр.574/17 од 08.06.2018. године, те је одбачен предлог подносиоца уставне жалбе за одлагање извршења пресуде из тачке један.

Одлучујући у поновном поступку након доношења одлуке Уставног суда, Апелациони суд у Београду је нашао да је жалба туженог основана.

Приликом доношења побијаног дела пресуде нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 ЗПП, на које другостепени суд пази по службеној дужности, те нема ни битних повреда одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 ЗПП-а, јер је изрека пресуде јасна, непротивречна и у складу са разлозима о битним чињеницама датим у образложењу који су међусобно јасне и у складу са изведеним доказима.

Из утврђеног чињеничног стања произилази да је Скупштина општине Вршац

18.10.1995. године донело одлуку о увођењу самодоприноса за изградњу канализације у Вршцу, да је одлуком између осталог предвиђено да је основица за извршавање самодоприноса зарада односно плата, остала примања која имају карактер личних примања, односно прихода, пензија остварена у земљи и иностранству и приходи остварени од имовине и имовинског права, а да се самодопринос обрачунава на основицу одговарајућег примања и прихода односно имовине утврђене у складу са прописима којим се уређује опорезивање одговарајућих прихода. Овај допринос је уведен за период од 01.12.1995. године до коначне изградње канализације, а најдуже до 30.11.2025. године. Након препоруке Покрајинског омбудсмана који је дана 10.04.2013. године дао мишљење да нема основа за обустављање дела износа пензије на име самодоприноса на основу одлуке о увођењу самодоприноса о изградњи канализације у Вршцу, с обзиром на то да одредба члана 4 ове одлуке није сагласна са чланом 27 став 1 Закона о финансирању локалне самоуправе, је Републички фонд, Филијала Вршац престао са обуставом дела пензије на име наведеног самодоприноса, осим пензионерима који добровољно желе да плаћају самодопринос, на њихове писмене изјаве, те је став Уставног суда из одлуке број ИУЛ 235/2009 од 13.05.2010. године, те је Републички фонд ПИО, Филијала Вршац у мају 2013. године прекинула обуставу пензије у циљу извршења самодоприноса за увођење канализације у Вршцу, али је на захтев јавног правобраниоца Општине Вршац од 07.04.2014. године и закључка СО Вршац од 13.06.2014. године, РФ ПИО поново почео да врши обуставе пензија од јуна 2014. године и то у односу на пензије чији је износ прелазео 70% републичког просека зараде. Тужени је путем Републичког фонда ПИО примењујући одлуку о обуставама пензија у циљу извршења одлуке о увођењу самодоприноса за канализацију у Вршцу наплатио од тужиоца износе који су тражени тужбом. Тужилац је корисник пензије од 01.10.2005. године, вршена му је обустава пензије почев од месеца фебруара 2007. године закључно са фебруаром 2017. године, те укупан износ обустављених пензија износи 53.105,60 динара.

Првостепени суд је налазећи да је Уставни суд донео дана 22.02.2016. године одлуку ИУО 641/2014, којом је утврдио да се одредбе члана 4 став 1 у делу који гласи “пензија остварена у земљи и иностранству”, члана 5 став 1 тачка 1 у делу који гласи “на пензије” и члана 8 у делу који гласи “и пензионери и односно пензија”, наведена одлука о увођењу самодоприноса за изградњу канализације у Вршцу нису у сагласности са законом, јер је у супротности са чланом 27 Закона о финансирању локалне самоуправе којом је прописано да се самодопринос не може уводити на примања и имовину који су законом изузети од опорезивања и члана 9 став 1 тачка 17 Закона о порезу на доходак грађана којим је прописано да се на пензије не плаћа порез на доходак грађана, то је на основу незаконите одлуке тужиоцу вршена обустава пензија, па је суд нашао да је на тај начин у смислу одредбе члана 210 Закона о облигационом односима тужени стекао без основа износе које је наплатио од тужиоца, те је применом одредби члана 210 Закона о облигационом односима донео одлуку као у изреци.

Међутим, не може се прихватити овакав став првостепеног суда у погледу става два изреке пресуде, а којим је усвојен захтев тужиоца и обавезан тужени Град Вршац да на име стицања без основа исплати тужиоцу износ од 51.757,20 динара, са траженом законском затезном каматом. Уставни суд је утврдио да је законитост одредбе Одлука о самодоприносу донетих пре ступања на снагу Закона о локалној самоуправи

("Службени гласник РС" број 9/02, 33/04, 135/04), којом су утврђене основице самодоприноса у складу са тада важећим законом, а на који се према Закону о финансирању локалне самоуправе не може наплаћивати самодопринос биле предмет оцене Уставног суда у предмету 1 УЛ 235/2009, када је суд заузео став да се одредбе члана 58 Закона о финансирању локалне самоуправе односе на одлуке о самодоприносу који су донети за време важења Закона о локалној самоуправи из 2002. године, а не и на одлуке које су донете на основу ранијих закона који су уређивали институт самодоприноса; да са друге стране Закон о финансирању локалне самоуправе ниједном својом одредбом није предвидео решење којим би се одредила правна судбина одлуке о увођењу самодоприноса чији је правни основ за доношење представљао Закон о локалној самоуправи из 1999. године или неки други закон који је раније престао да важи. Имајући увиду наведено, као и да је одредбом члана 27 став 1 Закона о финансирању локалне самоуправе прописано другачије решење у погледу утврђивања основице самодоприноса којом се самодопринос не може уводити на примања и имовину који су законом изузети од опорезивања, а како се сагласно члану 9 став 1 тачка 17 Закона о порезу на доходак грађана на пензије не плаћа порез на доходак грађана Уставни суд је оценио да оспорене одредбе члана 4 став 1 у делу који гласи: "пензије остварене у земљи и иностранству", члана 5 став 1 тачка 1 у делу који гласи: "на пензије" и члана 8 у делу који гласи: "и пензионери и односно пензија" одлуке, нису у сагласности са одредбом члана 27 став 1 Закона о финансирању локалне самоуправе. Одлука Уставног суда ИОУ 641/2014 је донета 01.12.2016. године, а иста је објављена у "Службеном гласнику Републике Србије" број 14/17 од 27.02.2017. године. Будући да је о законитости општег акта и јединице локалне самоуправе надлежан да одлучи једино Уставни суд, а да је Уставни суд одлуку донео 01.12.2016. године, иста је објављена 27.02.2017. године од ког дана су престале да важе одредбе спорног општег акта за који је утврђено да нису у сагласности са законом, то следи да су до објављивања одлука Уставног суда све одредбе одлуке (о увођењу самодоприноса за изградњу канализације у Вршцу), биле саставни део поретка, те да је тужени као доносилац оспореног акта био у обавези да од 27.02.2017. године, престане са применом незаконитих одредаба одлуке о увођењу самодоприноса за изградњу канализације у Вршцу.

Из утврђеног чињеничног стања произилази да је Филијала у Вршцу престала да врши обуставе дела пензије на име месечног самодоприноса почев од другог дела пензије за фебруар 2017. године, што значи да незаконите одредбе општег акта подносиоца уставне жалбе нису примењиване након доношења одлуке Уставног суда. С друге стране како је правни основ за доношење спорног општег акта био Закон о самодоприносу из 1993. године у одлуци ИОУ – 641/2014 је указано да Закон о финансирању локалне самоуправе ниједном својом одредбом није предвидео решења којим би се одредила правна судбина одлука о увођењу самодоприноса чији је правни основ за доношење представљао Закон о локалној самоуправи од 1999. године или неки други закон који је раније престао да важи, као што је поменути Закон о самодоприносу.

Према томе, поред претпоставке о уставности и законитости која је несумњиво важила у периоду од почетка примене Закона о финансирању локалне самоуправе до дана објављивања одлуке Уставног суда, као и чињенице да одлука након 27.02.2017. године више није примењивана, а законодавац није одредио правну судбину одлука о

увођењу самодоприноса које су донете на основу Закона о локалној самоуправи из 1999. године или неки ранији закон, утолико што би прописао престанак важења ових одлука ако се у одређеном року не ускладе са новодонетим законом. Стога *ex tunc* правно дејство утврђујуће одлуке Уставног суда донете у поступку оцене уставности и/или законитости општег акта је могуће успоставити само по основу члана 61 став 1 Закона о Уставном суду, а што овде није случај, те је стога неприхватљиво и становиште првостепеног суда да су испуњени услови за примену института стицање без основа из члана 210 став 2 Закона о облигационим односима.

Из горе наведених разлога, овај суд је преиначио одлуку првостепеног суда у ставу два изреке и одбио захтев тужиоца за исплату износа од 51.757,20 динара са траженом каматом, по основу стицања без основа и у овом делу преиначио пресуду првостепеног суда, а у смислу одредбе члана 394 став 4 ЗПП.

У погледу решења које садржано у ставу један изреке пресуде којим је одбијен приговор апсолутне ненадлежности суда овај суд је нашао да је правилно првостепени суд поступио када је одбио овај приговор апсолутне ненадлежности суда, јер тужилац тражи да се тужени обавезе да му врати новчана средства које је прибавио доношењем незаконите одлуке као стеченог без основа, те је дакле природа овог спора грађанско-правна па као таква овај спор ужива судску заштиту и у надлежности основног суда у смислу одредбе члана 1 ЗПП и члана 22 Закона о уређењу судова, те је стога и у овом делу потврђена одлука првостепеног суда.

Одлучујући о жалби на решење о трошковима поступка садржано у ставу четири пресуде П.бр.574/2017 од 08.06.2018. године, по наложењу овог суда за сада се не може донети одлука о трошковима поступка, а имајући у виду да је преиначена одлука у делу главног захтева и одбијен захтев тужиоца те би дакле туженом припадали трошкови поступка, али оваква одлука се не може донети јер нема разлога о одлучним чињеницама битним за доншење одлуке у погледу трошкова поступка.

Наиме, туженом би припала накнада на име заступања на рочиштима, састава поднесака, као и, а што је тражио својим приложеним трошковником, накнада за трошкове вештачења, имајући у виду да је одлука првостепеног суда преиначена, али за сада се не зна и не може утврдити да ли је тужени који је ово вештачење и тражио и предложио платио ове трошкове, односно да ли је дао предујам за ове трошкове да би се могло платити вештаку. Тужени у свом захтеву за трошковима поступка тражи износ од 20.000,00 динара на име трошкова вештачења. За сада се из стања у списима предмета не може утврдити да ли је предујам уплаћен, да ли су трошкови евентуално наплаћени, јер туженом се не може досудити накнада трошкова на име уплаћеног вештачења уколико не постоји доказ да је то вештачење плаћено.

Из горе наведених разлога, решење о трошковима поступка је укинато и спис враћен првостепеном суду на поновни поступак у том делу.

Првостепени суд ће одлучити о трошковима поступка, имајући у виду да је донета одлука којим је преиначена одлука првостепеног суда, те да туженом припадају трошкови поступка и утврдити које трошкове је тужени заиста имао у току поступка и одлучити о захтеву у смислу одредбе члана 153 и 154 ЗПП те донети нову и на закону

засновану одлуку.

Обзиром на горе изнето, донета је одлука као у изреци става један ове пресуде у смислу одредбе члана 394 тачка 4 ЗПП, као у ставу два изреке и у смислу одредбе члана 401 тачка 2 ЗПП и као у ставу три изреке у смислу члана 401 тачка 3 ЗПП.

Како је укинута делимично одлука и враћена првостепеном суду на поновни поступак, то ће и одлука о трошковима целокупног другостепеног поступка бити донета након доношења одлуке по укинутом делу, а у смислу одредбе члана 165 ЗПП.

Обзиром на горе изнето, донета је одлука као у изреци.

**Председник већа-судија
Зорица Ђаковић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић